

Druhá svetová konferencia o umeleckom vzdelávaní

Soulský program: Ciele rozvoja umeleckého vzdelávania

Dokument *Soulský program: Ciele rozvoja umeleckého vzdelávania* predstavuje hlavný výstup druhej svetovej konferencie o umeleckom vzdelávaní UNESCO, ktorá sa konala v Soule v Kórejskej republike v dňoch 25. - 28. mája 2010. Na tejto konferencii, ktorá bola zvolaná na podnet UNESCO v úzkej spolupráci s ministerstvom kultúry, športu a cestovného ruchu vlády Kórejskej republiky, sa zúčastnilo viac ako 650 oficiálnych predstaviteľov a expertov v oblasti umeleckého vzdelávania z 95 krajín. Program konferencie obsahoval okrúhly stôl ministrov, vystúpenia hlavných rečníkov, panelové diskusie, paralelné workshopy, diskusie regionálnych skupín, stretnutia s mimovládnymi organizáciami a nadáciami, ako aj zvláštnu časť venovanú umeleckému vzdelávaniu a nadväzovaniu priateľských vzťahov jednotlivých štátov v oblasti kultúry.

Práce na *Soulskom programe* sa začali už rok pred samotnou konferenciou na stretnutí Medzinárodného poradného výboru (IAC) v sídle UNESCO v júli 2009, a vyvrcholili prezentáciou dokumentu účastníkom na jej záverečnom rokovaní. Počas prípravy na konferenciu v mesiacoch nasledujúcich po stretnutí v roku 2009 Medzinárodný poradný výbor postupne spresňoval jednotlivé ciele prostredníctvom e-mailovej komunikácie.

Na zasadnutí IAC bezprostredne pred konferenciou bola vypracovaná doplnená verzia, v ktorej sa zohľadnili pripomienky a návrhy prijaté od členov IAC. Táto verzia *Soulského programu* sa na konferencii odovzdala expertom. Hlavný spravodajca počas celej konferencie sledoval jednotlivé vystúpenia a diskusie a v dokumente vykonal úpravy, ktorými zohľadnil priority a odborné názory jednotlivých účastníkov konferencie. Po predstavení Soulského programu účastníkom konferencie v jej záverečnej časti hlavný spravodajca dokument redakčne upravil, pričom zohľadnil reakcie účastníkov konferencie.

Preambula

Dokument *Soulský program: ciele rozvoja umeleckého vzdelávania* odzrkadľuje presvedčenie členov IAC a expertov, ktorí sa konferencie zúčastnili, že umelecké vzdelávanie zohráva významnú úlohu v konštruktívnej transformácii vzdelávacích systémov. Tie sa pokúšajú naplniť potreby žiakov a študentov v rýchlom meniacom svete, pre ktorý je charakteristický na jednej strane pozoruhodný technologický pokrok a na druhej strane neústupná spoločenská a kultúrna nespravodlivosť. Otázky, ktorým sa IAC venoval, obsahovali predovšetkým mier, kultúrnu diverzitu a medzikultúrne porozumenie, ale aj potrebu tvorivej a prispôsobivej pracovnej sily v kontexte postindustriálnych ekonomík. Účastníci sa ďalej dohodli, že umelecké vzdelávanie môže priamo prispieť k riešeniu spoločenských a kultúrnych problémov, ktorým svet v súčasnosti čelí. Pre úspešné zvládnutie týchto problémov cez umelecké vzdelávanie je potrebné dosiahnuť vysokú úroveň koncepcií a realizácie vzdelávacích programov. *Soulský program* tieto tri problémy prevzal za princípy svojej štruktúry.

Soulský program, ktorý je výsledkom druhej svetovej konferencie o umeleckom vzdelávaní UNESCO, bude na *Smerovaní umeleckého vzdelávania UNESCO (UNESCO Road Map for Arts Education)*, ktoré je hlavným výstupom prvej svetovej konferencie, konanej v Lisabone v Portugalsku v roku 2006. *Smerovanie* ponúka významný teoretický a praktický rámec a vedie ďalšie kvalitatívne rozvíjanie a rast umeleckého vzdelávania. Ústredným cieľom Soulskej konferencie bolo zhodnotiť a podporiť ďalšiu realizáciu *Smerovania*. *Soulský program* bude slúžiť ako konkrétny plán činností, ktorý spojí podstatu *Smerovania* so štruktúrou troch široko definovaných cieľov a ku každému z nich pripojí množstvo praktických stratégií a konkrétnych druhov činností.

Soulský program vyzýva členské štáty UNESCO, občiansku spoločnosť, odborné organizácie a komunity, aby si uvedomili svoje základné ciele, aby využívali navrhnuté stratégie a aby realizovali akčné kroky v spoločnom úsilí o dosiahnutie plného potenciálu vysokokvalitného umeleckého vzdelávania pri konštruktívnej obnove vzdelávacích systémov, dosahovaní kľúčových spoločenských a kultúrnych cieľov, a predovšetkým na prospech detí, mládeže a účastníkov programov celoživotného vzdelávania každého veku.

Ciele rozvoja umeleckého vzdelávania

CIEĽ 1: Zabezpečiť dostupnosť umeleckého vzdelávania ako základného a udržateľného prvku vysokokvalitnej obnovy vzdelávania

Stratégie

1.a Potvrdiť úlohu umeleckého vzdelávania ako základného prvku vyváženého tvorivého, kognitívneho, emocionálneho, estetického a spoločenského vývoja detí, mládeže a účastníkov celoživotného vzdelávania

Akčné kroky

1.a (i) Zavádzať stratégie a používať zdroje na zabezpečenie udržateľného prístupu:

- ku komplexnému štúdiu všetkých umeleckých smerov pre žiakov na všetkých úrovniach škôl ako súčasť širokého a holistického vzdelania,
- k mimoškolským zážitkom vo všetkých umeleckých smeroch pre rozličných žiakov v komunitách,
- k zážitkom s interdisciplinárnym umením, vrátane digitálnych foriem a iných nových foriem v školách aj mimo škôl;

1.a (ii) Rozvíjať synergiu medzi rôznymi zložkami rozvoja (tvorivou, kognitívnou, emočnou, estetickou a spoločenskou);

1.a (iii) Vytvárať vysokokvalitné systémy hodnotenia, ktoré zabezpečia kvalitný rozvoj žiakov v umeleckom vzdelávaní.

1.b Podporovať konštruktívnu transformáciu vzdelávacích systémov a štruktúr cez umelecké vzdelávanie

Akčné kroky

1.b (i) Používať umenie ako model vzdelávania, ktorý prináša umelecký a kultúrny rozmer do iných akademických disciplín;

1.b (ii) Podporovať tvorivú kultúru učiteľov a správcov škôl cez umelecké vzdelávanie;

1.b (iii) Používať umelecké vzdelávanie na zavedenie inovatívnych pedagogických a tvorivých prístupov k študijným programom, ktoré umožnia zaoberať sa rozličnými žiakmi;

1.c Zavádzať systémy celoživotného vzdelávania a medzigeneračnej výmeny poznatkov v umeleckom vzdelávaní, o umeleckom vzdelávaní, a prostredníctvom umeleckého vzdelávania

Akčné kroky

1.c (i) Zabezpečiť celoživotný prístup k umeleckému vzdelávaniu pre žiakov zo všetkých spoločenských prostredí v širokom spektre komunitných a inštitucionálnych štruktúr;

1.c (ii) Zabezpečiť možnosti zážitkov v umeleckom vzdelávaní pre rôzne vekové skupiny;

1.c (iii) Podporovať medzigeneračnú výmenu poznatkov, aby sa zachovala znalosť tradičných foriem umenia a podporilo medzigeneračné porozumenie.

1.d Zriadiť funkcie pre rozvoj riadenia, obrany a stratégií umeleckého vzdelávania

Akčné kroky

1.d (i) Dosadiť osobnosti do praxe a výskumu reformy stratégie umeleckého vzdelávania, vrátane účasti marginalizovaných a znevýhodnených skupín v procesoch plánovania stratégie umeleckého vzdelávania;

1.d (ii) Rozšíriť komunikáciu a presadzovanie posilnením vzťahov s informačnými médiami, vytvorením primeraného komunikačného jazyka a využitím informačných technológií a systémov virtuálneho sieťovania na prepojenie existujúcich štátnych a regionálnych iniciatív;

1.d (iii) Informovať o účinkoch umeleckého vzdelávania na jednotlivcov a spoločnosť a tým zvýšiť informovanosť verejnosti o hodnotách umeleckého vzdelávania a podnietiť podporu umeleckého vzdelávania verejným a súkromným sektorom.

CIEĽ 2: Zabezpečiť vysokú kvalitu koncepcií a realizácie činností a programov umeleckého vzdelávania

Stratégie

2.a Rozvíjať pre umelecké vzdelávanie dohodnuté vysoké štandardy, ktoré citlivo reagujú na miestne potreby, infraštruktúru a kultúrne kontexty

Akčné kroky

2.a (i) Vytvárať vysoké štandardy realizácie programov umeleckého vzdelávania v školách a komunitách;

2.a (ii) Zavádzať formálne uznávané kvalifikačné predpoklady pre učiteľov a facilitátorov umeleckého vzdelávania v komunitách;

2.a (iii) Poskytovať na umelecké vzdelávanie potrebné a vhodné zariadenia a prostriedky.

2.b Zabezpečiť dostupnosť udržateľného vzdelávania v oblasti umeleckého vzdelávania pre učiteľov, umelcov a komunity

Akčné kroky

2.b (i) Ponúkať potrebné zručnosti a znalosti učiteľom (všeobecne aj špeciálne učiteľom umeleckých predmetov) a umelcom, ktorí pracujú vo vzdelávaní, a to prostredníctvom udržateľných mechanizmov odborného vzdelávania;

2.b (ii) Integrovať umelecké princípy a prax do vzdelávania budúcich učiteľov a odborného rastu učiteľov, ktorí už vzdelávajú;

2.b (iii) Zabezpečiť implementáciu umeleckého vzdelávania do výchovy a vzdelávania rozvojom postupov na monitorovanie kvality, napríklad cez inšpekciu a poradcov.

2.c Stimulovať komunikáciu medzi výskumom a praxou v umeleckom vzdelávaní

Akčné kroky

2.c (i) Globálne podporovať teóriu umeleckého vzdelávania a výskum v tejto oblasti a prepájať teóriu, výskum a prax;

2.c (ii) Podnecovať spoluprácu pri rozvoji výskumu v oblasti umeleckého vzdelávania a distribuovať skúsenosti z výskumu ako aj príkladné skúsenosti z praxe v oblasti umeleckého vzdelávania cez medzinárodné štruktúry, ako sú strediská výmeny komunikácií a pod.;

2.c (iii) Zbierať vysokokvalitné dôkazy o účinku umeleckého vzdelávania a zabezpečiť jeho spravodlivé rozdelenie.

2.d Umožňovať spoluprácu učiteľov a umelcov v školách a v mimoškolských programoch

Akčné kroky

2.d (i) Podnecovať školy k tvorbe partnerstiev medzi umelcami a učiteľmi pri tvorbe učebných plánov;

2.d (ii) Podnecovať komunitné organizácie ku spolupráci s učiteľmi pri poskytovaní programov umeleckého vzdelávania v rôznych vzdelávacích prostrediach;

2.d (iii) Vypracovávať kultúrne projekty v rôznych vzdelávacích prostrediach, s aktívnym zapojením rodičov, rodinných príslušníkov a ľudí z komunit.

2.e Iniciovat' partnerstvá v oblasti umeleckého vzdelávania medzi nezúčastnenými osobami a sektormi

Akčné kroky

2.e (i) Budovať partnerstvá v rámci vlád a mimo nich tak, aby sa posilnila úloha umeleckého vzdelávania v spoločnosti, najmä v sektoroch vzdelávania, kultúry, sociálnych vecí, zdravotníctva, priemyslu a komunikácie;

2.e (ii) Koordinovať úsilie vlád, organizácií občianskej spoločnosti, inštitúcií vyššieho vzdelávania a profesionálnych združení s cieľom podporiť princípy, stratégiu a prax umeleckého vzdelávania;

2.e (iii) Zapojiť subjekty zo súkromného sektora, vrátane nadácií a filantropických agentúr, ako partnerov do vytvárania programov umeleckého vzdelávania.

CIEĽ 3: Aplikovaním princípov a praxe umeleckého vzdelávania prispieť k riešeniu spoločenských a kultúrnych problémov, ktorým dnešný svet čelí

Stratégie

3.a Využiť umelecké vzdelávanie na rozšírenie tvorivej a inovačnej schopnosti spoločnosti

Akčné kroky

3.a (i) Využiť umelecké vzdelávanie na školách v komunitách na podporu tvorivej a inovačnej schopnosti jednotlivcov a na kultivovanie novej generácie tvorivých občanov;

3.a (ii) Využiť umelecké vzdelávanie na podporu tvorivej a inovačnej praxe v prospech holistického spoločenského, kultúrneho a hospodárskeho rozvoja spoločností;

3.a (iii) Uplatniť objavujúce sa inovácie v komunikačných technológiách ako zdroj kritického a kreatívneho myslenia.

3.b Uznať umelecké vzdelávanie a jeho príspevok k spoločenskému a kultúrnemu blahobytu a rozvíjať tieto jeho rozmery

Akčné kroky

3.b (i) Podnecovať uznanie rozmerov umeleckého vzdelávania zameraných na spoločenský a kultúrny blahobyt, vrátane:

- hodnoty všetkých tradičných a súčasných umeleckých zážitkov,
- terapeutického a zdravotného rozmeru umeleckého vzdelávania,
- potenciálu umeleckého vzdelávania pri rozvoji a zachovaní identity a dedičstva, ako aj pri podpore diverzity a dialógu medzi kultúrami,
- obnovujúcich a posilňujúcich rozmerov umeleckého vzdelávania v situáciách po konfliktoch a nešťastiach;

3.b (ii) Predstaviť poznatky o spoločenskom a kultúrnom blahu do vzdelávacích programov pre odborníkov z oblasti umeleckého vzdelávania;

3.b (iii) Využívať umelecké vzdelávanie ako motivačný proces na podporu zapojenia žiakov a zníženie počtu žiakov, ktorí vzdelávanie ukončia predčasne.

3.c Podporovať a rozvíjať úlohu umeleckého vzdelávania pri propagácii spoločenskej zodpovednosti, sociálnej súdržnosti, kultúrnej rozmanitosti a medzikultúrneho dialógu

Akčné kroky

3.c (i) Uprednostňovať zohľadňovanie špecifických kontextov jednotlivých žiakov a podnecovať vzdelávaciu prax upravenú na pomery miestnych žiakov, vrátane menšín a migrantov;

3.c (ii) Podporovať a rozvíjať poznanie a porozumenie rôznych kultúrnych a umeleckých vyjadrení;

3.c (iii) Zavádzať zručnosti medzikultúrneho dialógu a medzikultúrnu pedagogiku, vybavenie a vzdelávacie materiály, ktorými sa podporia vzdelávacie programy v oblasti umeleckého vzdelávania.

3.d Podporovať schopnosť reagovať pomocou umeleckého vzdelávania na významné globálne výzvy, od zachovania mieru až po udržateľnosť rozvoja

Akčné kroky

3.d (i) Zamerať činnosť pri umeleckom vzdelávaní na široký rozsah otázok súčasnej spoločnosti a kultúry, ako je životné prostredie, celosvetová migrácia, udržateľný rozvoj;

3.d (ii) Rozvíjať multikultúrne rozmery v praktickom umeleckom vzdelávaní a zvyšovať medzikultúrnu mobilitu žiakov a učiteľov s cieľom podporiť globálne občianstvo;

3.d (iii) Používať umelecké vzdelávania na rozvoj demokracie a mieru v komunitách a na podporu rekonštrukcie spoločností po konfliktoch.